

Kunnskapsdepartementet

Deres referanse: 17/364

Vår referanse: 2017/simepa

Dato: 21. apr. 2017

Høringsuttalelse – Forslag til forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanninger

Nasjonal kompetansetjeneste for læring og mestring innen helse (NK LMH) ønsker med dette å gi sitt innspill til Kunnskapsdepartementets forslag til forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanninger.

NK LMH har som mål å bidra til at mennesker som lever med langvarige helseutfordringer opplever styrket mestringsfølelse og bedre livskvalitet. Som nasjonal tjeneste gir vi faglig støtte til lærings- og mestringstjenester i kommuner og spesialisthelsetjeneste, gjennom forskning, utvikling og formidling. Læring og mestring omfatter ulike tilbud, som for eksempel individuell pasient- og pårørendeopplæring, gruppebaserte læringstilbud, frisklivstilbud og likepersonsarbeid (Veileder om rehabilitering, habilitering individuell plan og koordinator, 2015).

NK LMH har følgende innspill til beskrivelsene av læringsutbytte i forslaget:

- **Læringsutbytte 3:** En kandidat skal etter endt utdanning ha "relasjons-, kommunikasjons- og veiledningskompetanse som gjør kandidaten i stand til å forstå og håndtere situasjoner med brukere, pasienter eller pårørende" og at de "kan veilede brukere, pasienter og pårørende som er i lærings-, mestrings- og endringsprosesser". NK LMH er fornøyd med forslaget om en egen læringsutbyttebeskrivelse knyttet til helsepedagogisk kompetanse og læring og mestring. Helsepersonell har et viktig ansvar med å legge til rette for læring slik at brukere og deres pårørende, i *alle* aldre, får kunnskap, ferdigheter og holdninger for å håndtere en hverdag med helseutfordringer. For å oppnå dette er det avgjørende med en styrking av helsepedagogisk kompetanse i utdanningsløpene og ved praksisstedene. Våre nasjonale oversikter viser at ansatte i både spesialist- og kommunehelsetjenesten etterlyser økt pedagogisk kompetanse i møte med kravene i dagens- og fremtidens helsetjeneste. I spesialisthelsetjenesten er pasient- og pårørendeopplæring en av de fire lovpålagte oppgaver og politiske føringer peker i retning av at denne oppgaven også vil bli lovpålagt i primærhelsetjenesten (Meld. St. 26. Fremtidens primærhelsetjeneste - nærhet og helhet).

Postadresse:

Oslo universitetssykehus HF, Aker
Nasjonal kompetansetjeneste for læring og mestring innen helse
Bygg 6, 9. etasje
Postboks 4959 Nydalen, 0424 Oslo
Telefon: 23 03 40 08
E-post: post@mestring.no

- **Læringsutbytte 4:** En kandidat skal etter endt utdanning kunne ”initiere og bistå til samhandling både tverrfaglig, tverrprofesjonelt, tverrsektorielt og på tvers av virksomheter”. NK LMH finner det positivt at evnen til å samhandle løftes frem som et eget punkt, da dette er sentral kompetanse for å få gode, helhetlige og sammenhengende tjenester til brukere og pårørende.
- **Læringsutbytte 9:** En kandidat skal etter endt utdanning ha ”kunnskap om barn” samt være ”en utøver som ivaretar barnets behov for behandling og/eller tjenester og kan sikre barns medvirkningsmuligheter”. NK LMH ser det som en styrke at kunnskap om barn trekkes frem i læringsmålet, men mener at ungdom og unge voksne burde synliggjøres i samme punkt. Regjeringens strategi for ungdomshelse 2016-2021 understreker at ungdom og unge voksne med helseutfordringer er sårbare grupper som trenger kompetente profesjonsutøvere. Profesjonsutøvere med kunnskap om psykososial utvikling og hensiktsmessige formidlingsstrategier kan bidra til økt mestring hos barn, ungdom og unge voksne. I rapporten fra Universitets- og høyskolerådet (UHR), FELLE INNHOOLD i de helse- og sosialfaglige profesjonsutdanningene, som utgjør en del av kunnskapsgrunnlaget for departementets forslag, står det blant annet: ”De som møter barn og unge må ha et særskilt fokus på hva som skaper trygge og forutsigbare rammer for kommunikasjon og samhandling” (side 18).
- **Nytt læringsutbytte om brukermedvirkning:** NK LMH etterlyser en beskrivelse av læringsutbytte om brukermedvirkning som verdi og strategi for gode helse- og velferdstjenester. Alle pasienter, brukere og pårørende skal ha innflytelse på tjenester og tilbud som gis, enten det er på individnivå, tjenestenivå eller systemnivå. Gjennom lovverket er det lagt sterke føringer for brukermedvirkning. Teoretisk og praktisk kunnskap om brukermedvirkning er avgjørende for å gi gode helse- og velferdstjenester. Ordet medvirkning nevnes bare én gang under punkt 9. Temaet kunne enten vært skilt ut som et eget punkt, alternativt blitt lagt til under punkt 3 om relasjons-, kommunikasjons- og veiledningskompetanse (jf. UHR-rapporten FELLE INNHOOLD i de helse- og sosialfaglige profesjonsutdanningene).

Det er videre en forutsetning at disse temaene får plass og konkretiseres i det videre arbeidet med de nasjonale retningslinjene. Retningslinjene skal blant annet konkretisere læringsutbyttebeskrivelsene i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk. Tidligere kartlegginger av innholdet i programplanene for de enkelte utdanningene viser et stort sprik i begrepsbruk og omfang. Konkretisering av begrepene er viktig for å få en mer enhetlig praksis i møte med pasienter, brukere og pårørende. NK LMH forventer at det legges kunnskapsbaserte valg til grunn, og at brukerkunnskap trekkes inn i arbeidet med å ferdigstille beskrivelsene av læringsutbytte. NK LMH ser frem til å bidra videre inn i dette arbeidet.